

інноваційних технологій; розвитку венчурного фінансування в Україні з розбудовою інноваційної інфраструктури на принципово нових технологіях та підходах інституцій ЄС; використання форм і методів державного та приватного партнерства воєнного часу у формуванні джерел фінансування для створення інновацій; доопрацювання нормативно-правового регулювання фіскальної політики держави в отриманні та освоєнні грантових, благодійних чи донорських коштів іноземного походження на розвиток; інвестуванні в людський капітал для підвищення стандартів освіти і науки за рахунок впровадження в ключових дослідницьких університетах України кращих практик країн світу.

Література:

1. Ситницький М.В., Ситницька С.С. Управління креативним фінансовим лідерством. *Ефективна економіка*. 2023. № 3. С. 1-12. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.3.18>
2. Ситницький М.В., Приказюк Н.В., Ситницька С.С. Креативне фінансове лідерство для розвитку інвестиційної привабливості міст України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 15. С. 30-33. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.15.30>

Сідалковський О. М.

здобувач другого (магістерського) рівня освіти
Центральноукраїнський національний технічний університет

Яковенко Р. В.

кандидат економічних наук, доцент
Економіко-технологічний інститут імені Роберта Ельворті
м. Кропивницький, Україна

МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ВІЙНИ: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ

Українсько-російська війна вносить безліч коректив у сучасне повсякденне буття мешканців України, вимагає нового осмислення багатьох традиційно відомих речей. При цьому не має залишатись осторонь і науковий пошук, в системі якого доречно адаптуватись до змін у реальній дійсності. Звернемо увагу на методологію вивчення національної економіки, що особливо актуально при розгляді питань державного регулювання економіки.

З одного боку, формування стратегії економічного розвитку країни передбачає довгострокове планування на основі об'єктивних даних, вільних від політичного трактування та суб'єктивних оцінок [2, с. 5]. З іншого боку, відсутність суб'єктивного підходу, зокрема при визначенні зовнішньоекономічних пріоритетів сучасної України та принципів трансформації господарського механізму, який на сьогодні являє собою частку російського олігархічного механізму, є неможливою в умовах війни, зокрема щодо ставлення до агресора та сприйняття його мешканців.

Методологія ринкової економіки будується на таких принципах:

- формування національно свідомих, професійно підготовлених, економічно мислячих фахівців виробництва, сфери послуг та управління всіх рівнів;
- ефективного використання живої праці, засобів виробництва, предметів праці, тобто ефективності всіх видів капіталу;
- раціонального розміщення капітальних вкладень на всій території з метою вирівнювання стану економіки окремих регіонів;
- гуманізації соціальних відносин і захисту малозабезпечених верств населення [1, с. 20].

Принципово важливим є формування нового типу сучасного українського кваліфікованого працівника, зокрема й у сфері управління, який має бути позбавлений

властивостей, особистих рис та ментальності типового рашиста. Відтак, сучасна професійна діяльність мешканця України має визначатись такими параметрами:

- визнання особистої відповідальності за свою роботу та її наслідки, розуміння свого особистого внеску у розбудову нової України;
- дбайливе ставлення до майна, власності та ресурсів, у тому числі й нематеріальних, усіх форм власності, незважаючи на їх походження, запобігання зловживанням у цій сфері;
- спроможність усвідомлювати пріоритет суспільного та національного економічного інтересу над особистим у своїй діяльності при збереженні власної гідності, адекватності оплати праці та самоповаги;
- відсутність класового сприйняття працівників та всіх прошарків населення, однакове поширення на всіх норм національного права та існуючих офіційних та неофіційних регуляторів відносин в усіх організаціях та в системі суспільних відносин;
- ігнорування традиціоналізму: постійний пошук нового та виділення в ньому того корисного, що можна використовувати для національно-економічного розвитку, орієнтація на майбутнє, а не декларування попередніх перемог та досягнень;
- постійний наголос на просвіті та розвитку, пріоритет засвоєння нових знань та набуття нових можливостей над догмами, стереотипами, уявами, нав'язаними з-зовні;
- орієнтація у своїй діяльності на загальнолюдські цінності, такі як: життя, свобода, безпека, незалежність;
- недопущення підміни задоволення матеріальних потреб абстрактними ідеями, політичними гаслами, ідеологічними концепціями тощо, їх використання в якості мотиваторів діяльності інших людей;
- недопущення особистого виправдовування за рахунок зовнішніх факторів, зняття з себе відповідальності, пошук зовнішніх причин власних негараздів;
- спроможність визнання власних помилок;
- відкидання навіть думки щодо привласнення усіх позитивних результатів та перекладання відповідальності за негативні результати на інших.

Цивілізаційний підхід у дослідженні людської еволюції запропонував етнограф Льюїс Генрі Морган (США, 1818–1881). Так, на його думку, людське суспільство проходить 3 етапи: дикунство; варварство; цивілізація. Перші два етапи базуються на привласненні природи, остання пов'язана зі збиральною та суспільно-виробничою технологіями [1, с. 24]. Тимчасові виходи російської федерації на параметри того, що прийнято вважати цивілізацією, нівелюються її системними діями стосовно як ставлення до своїх громадян, так і зовнішнього світу. Зокрема, до таких факторів ми відносимо: нульову ціну життя людини, відсутність базових потреб населення у свободі та повазі, відсутність потреб у правдивій інформації тощо. Відносини з зовнішнім світом базуються виключно на позиціях зверхності, погроз та системному невиконанні міждержавних та міжурядових угод [3, с. 58]. Сучасна росія в системі міжнародних відносин виступає виключно як агресор, хам, рекетир та глибокий і системний брехун [3, с. 59].

Формаційний підхід дослідження людської цивілізації був запропонований Карлом Марксом (Німеччина, 1818–1883), і мав матеріалістичний характер, який базувався на взаємодії продуктивних сил і виробничих відносин... [1, с. 23]. Відповідно до нього, кожне суспільство проходить три типи формацій: первинний – докласовий, вторинний – класовий, третинний – безкласовий. Сучасна росія не лише остаточно застрягла на другій формації, а й намагається затягнути до неї усіх, хто знаходиться поруч.

У сучасному мордорі має місце побудова двокласового, а фактично трикласового тоталітарного суспільства. На її чолі розташований абсолютний авторитет, особа з необмеженою владою та «особливою місією», яка має небачені в світовій історії повноваження та «божественне походження», і має утримувати владу довічно (перший рівень). На другому рівні зосереджена каста «недоторканих» – осіб, що мають абсолютні та необмежені можливості майже в усьому ... мають неоголошене право та можливість

системного збагачення за рахунок природних ресурсів, решти населення та бюджетів усіх рівнів. На третьому рівні розташоване звичайне населення, де-факто позбавлене будь-яких прав та економічних можливостей, яке утримується в ярмі за рахунок системного «промивання мізків» через державні або олігархічні засоби масової інформації та пошук зовнішнього ворога [3, с. 58].

Методологія дослідження національної економіки України та система організації державної влади має враховувати ці негативні параметри та діяти всупереч, діаметрально протилежно до визначених мекшанських характеристик. При цьому не варто навіть щось вигадувати, а треба просто робити все навпаки.

Література:

1. Яковенко Р. В. Національна економіка : навч. посіб. [2-ге вид., випр.]. Кіровоград : „КОД”, 2010. 548 с.
2. Яковенко Р. В. Об'єктивна необхідність вивчення і дослідження національної економіки. *Розвиток економічної думки : зб. наук. праць*. Кіровоград : „Поліграф-сервіс”. 2014. Вип. 7. С. 5–15.
3. Яковенко Р. В. Система управління економікою російської федерації як визначальний фактор поразки у військовій агресії проти цивілізованого світу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 18. С. 56–61. DOI: 10.32702/2306-6814.2022.18.56.

Слатвінська Л. А.

кандидат економічних наук, доцент

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
м. Умань, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Безпрецедентні умови, в яких опинилась Україна внаслідок повномасштабного воєнного вторгнення росії, спровокували кардинальні зміни в усіх сферах суспільного життя, функціонуванні державних і недержавних інституцій в країні. Всупереч різноманітним прогнозам Україна не лише встояла, а й, незважаючи на дуже болючі втрати, героїчно виборює власну свободу й незалежність. Завдяки значній світовій підтримці економічна система України витримала потужні удари та змогла адаптуватись до нових обставин.

Протягом 2022 р. серйозні випробування відбувались на ринку туристичних послуг, однак відсутність статистичних даних значно обмежила можливості оцінки реального стану й характеру змін, що відбуваються в Україні.

Потреби в дослідженні про сучасний стан і перспективи розвитку суб'єктів туристичної діяльності, зумовлені необхідністю розроблення максимально ефективних заходів стимулювання відновлення матеріальних ресурсів, економічного розвитку і зайнятості, а також захисту найбільш уразливих груп на ринку туристичних послуг й планування програм післявоєнної відбудови України. Необхідно знати, чого потребуватимуть національна економіка, держава, армія, економіка туризму та яких людських ресурсів потребуватиме для цього Україна.

За підсумками 2022 р. ВВП країни скоротився більше ніж на 30%, значно знецінилася національна валюта, зросли ціни й істотно впав рівень доходів населення. Разом із цим, аналізуючи міграційні процеси за 2022-2023 рр. у результаті повномасштабної агресії рф проти України, що спричинила загрози особистій безпеці населення, відбувся масовий виїзд людей за кордон. Протягом 2022 р. з України виїхало майже 8 млн осіб. Водночас майже 5 млн стали внутрішньо переміщеними особами [1].